

ప్రబంధ 14

జగతిని జీవించువాడు మనుజుడు కావలె మొదట
 దనుజుల దృష్టుతమలెల్ల పాగడుచుండు వాడెచవట
 బ్రహ్మవిద్యనేర్చి యిచట ఆధ్యాత్మను కనుగానుట
 రాజయోగ మనకు చాటయి డియె సాయి చెప్పుమాట.

శ్రీమద్భగవద్గీతా!

ప్రపంచములో ప్రతి జీవికి జీవితపరమార్థమంటే యమిటా బోధపడదు. బోధమందికి బోధపడలేదనే బాధకూడను వుండదు. నూటికోకోటికో ఒక్కొక్కరియిట్టి భావము యర్పడుతుంది. అయితే జీవితపరమావధికి ప్రథమసాధనము కడుపునిండఱిండి కంటినిండనిద్ర, ఒంటినిండ దుస్తులు, యింటినిండ పిల్లలు. ఇదేపరమావధిగా భావిస్తున్నారు యవసులు. కళకళలాడే కళత్రము, తళతళలాడే వస్తువాహనములు యిదియే మానవజీవిత మని వారు వుప్పొంగి పాతున్నారు. ఇదికొంతవరకు నిజమే. కడుపునిండినంతమాత్రాన మనసు నిండదు. జీవితంపండదు.

కేవలం తిని పురక వుండే స్వభావముకాదు మానవునిది. తినితరగలి. తినిపనిచేయలి. ఎందుకోసం, ఎక్కడ, ఏ విధముగానోను పనిచేస్తున్నాననే విచారణసల్పాలి. ఈపనులయందు మంచని పెంచాలి. పదిమందికి పంచాలి. తొలిక జీవితమనకు యిది పరమావధిగా భావిస్తున్నారు. కంటికి కన్పించునది, వినించునది, మనసుకు అన్పించునది, ప్రౌఢయాన్ని మురిపించునది యీ బోధ్యప్రపంచము. ఇది యింద్రియములయొక్క మార్ప. ఈ యింద్రియములకు అతీతమైనది మనసు. మనసు కంటె గొప్పది బుద్ధి. బుద్ధిని నడిపించేది ఆత్మ. ఆత్మతత్వాన్ని గుర్తించినప్పుడే మానవత్వము సార్థకమవుతుంది.

ఇంద్రియములన్నింటికంటే, వాగింద్రియము చాలా శక్తివంతమైంది. కనుక మెట్టమొదట వాగింద్రియం అతికట్టినప్పుడు యింతుమింతు సర్వేంద్రియములకూడా సాధించినవారవుతాము. వాగింద్రియంకే తనటం త్రొగటం ప్రధాన లక్ష్యము. దీనినే ఆహారాహారమని పిలువబడుతుంటారు. ఈ వాగింద్రియము యెక్కో ప్రావీణ్యముకొంతవరకు మనము గుర్తించుకోటానికి ప్రయత్నించాలి. సర్వేంద్రియములయొక్క శాసనము కూడను వాగింద్రియములోనే పుట్టుతుంది. కనుకనే వాక్యాను మనసులో చేర్చుటానికి ప్రయత్నించాలి. ఏలావతామనవాక్యాను సాధ్యమైనంతవరకు అదుపులో పెట్టుకోవాలి. అప్పుడే మనసు వాగింద్రియమై పుట్టుతుంది.

ఈమనసు మాట్లాడు తూనికీ ప్రయత్నంచేసప్పుడు మనసుకు బుద్ధి చెప్పితదుపరి యామనసును బుద్ధి తో డేర్పటానికీ ప్రయత్నం చాలి. బుద్ధిని ఆత్మను చేర్చినప్పుడు వాగేంద్రియము మనస్సు సదు, మనసు బుద్ధియందు, బుద్ధి ఆత్మయందు తీనమై సర్వతత్వాన్ని గుర్తించటానికీ ప్రయత్నిస్తుంది.

కానీ లోకమనందు సామాన్య మానవులు బాహ్య జగత్తుకు అంతర్జగత్తుకు అవి సావభావ సంబంధమున్న దనే సత్యాన్ని అర్థం చేసుకోలేరు. నిరంతరము బాహ్య ప్రపంచమునందు భగభాగ్యములు అనుభవించాలని ఆశిస్తున్నారేగాని అంతరిందియములందు ఆత్మనందము పొందుటకు ప్రయత్నం సలపటంలేదు. మానవుడు బహిరదృష్టియే అభివృద్ధి పరచుకుంటున్నాడు గాని అంతరిదృష్టికోసం అణుమాత్రం కూడను ప్రయత్నం సలపటంలేదు. నిజమే యిదివారి దోషంకాదు. ప్రపంచేంద్రియములుందు కన్నులు, చెవులు, ముక్కు, నోరు యిట్టి ప్రళో సమైన యింద్రియముల యొక్క వ్యారములు బయటపై ప్రకృతి తేరుబడి వున్నందున యిందులో బయటి దృష్టి కల్గటం లో దోషములేదు. ఏకాద్విమంది మాత్రమే అంతరిదృష్టిని అభివృద్ధి పరుచుకొని ఆత్మనందాన్ని అనుభవిస్తున్నారు. అందాన్ని చూచి ఆనందించేది శరీరమాలేక ఆత్మ? ఆ శరీరాన్ని ఆస్వాదించేది శరీరమాలేక ఆత్మ? పరిమళానికీ పరవసించేది ఆత్మనా శరీరమాలేక ఆత్మ? మానవుడు పరిశోధన చేరిపినప్పుడు యిది కేవలము ఆత్మ యొక్క తత్వమేగాని శరీరము చడవైన దనే సత్యము చక్కగా గుర్తించటానికీ వలవుతుంది. మనసుకు, బుద్ధికి, యింద్రియములకు అంతరిదృష్టి లోని లాలించి పాలించేది ఆత్మ తత్వమే అనేది అర్థం అవుతుంది. బాహ్య జగత్తుకు మూలు అంతరి జగత్తుకు ఆది ఆత్మనే. ఇట్టి మూలాధారమైన తత్వాన్ని మనం విన్నారంటే శ్రీకాళంగరమైన యింద్రియములములో బడి జగత్ ప్రవహారములకై మనము కాలమును వృధ్యము చేసి జీవితాన్ని నిరర్థకం గావించుతున్నారు.

ఈనాటి విద్యలన్నీ లౌకికవిద్యలే. వేదము, వేదాంగము, సంగీత సాహిత్యములు పదార్థవిజ్ఞాన శాస్త్రములు, రసాయనిక విజ్ఞాన శాస్త్రము, వృక్ష శాస్త్రము యివన్నీ కవల లౌకికవిద్యలే. ఈ అపరవిద్యలందు మాత్రమే మన జీవితాన్ని అర్థితము చేస్తున్నాము. ఆత్మవిద్య అక్కరలే మాత్రమే పరివిద్య. ఈ అపరవిద్యలన్నీ వేదములము జీవేన్ షాధిని మిత్రమై యేర్పడినవి. జీవితపరమా పథితత్వమేమిటి? ఇంటినిండా వంటలు వండారంటే యీ వంటలు యొక్క లక్ష్యమేమిటి? భుజించే ప్రక్రియ ఉండినప్పుడే యీ వంటలు వండినందుకు సార్థకమవుతుంది. కనుక యీ లౌకిక విద్యలన్నీ కూడను అలౌకికమైన ఆత్మతత్వాన్ని గుర్తించే నిమిత్తము యేర్పడినవనె సత్యాన్ని యీనాడు మనసు గుర్తించాలి. ఆత్మవిద్యలే తమన్న యీ విద్యలన్ని నిరర్థకములు.

కనుకనే ప్రతి మానవుడు మన యొక్క జీవితము పరమ లక్ష్యమేమిటి అనే ప్రశ్నను శ్రీకాళాక్షణము వేసుకుంటూ వుండాలి. తినటం, త్రాగటం, నిద్రించటం, మరణించటం

ఊరినాజీవిత మయొక్క గప్పుం. పశు పక్షి వృగాదులన్నీ ఊనాల్ల అవస్థలను అనుభవించు చునేవున్నది. ఇంక జంతునానందరజన్మ దుర్లభం. అనేపద మనందు వన్ను విశిష్టతయమిటి? మనపునయందున్న వాక్యకాళాప్ర ణానమైనది. ఇది తేజోమయమైనది. మనసు అన్నమ యమైనది. ఇంక ప్రాణము రసమయమైనది. తేజోమయమైన వాక్యాను, అన్నమయమైన దేవమను, రసమయమైన ప్రాణమంత కుర్చటమే జనియొక్క పరమావధి.

ఆత్మ అనగా కేవలమ వాక్య, మనసు, ప్రాణము యా మూడింటియొక్క సమ్మిళితమైన స్వరూపమే. ఈ బృహత్తరమైన ఆత్మతత్వాన్ని అర్థుడేసుకోటానికొన్నివిధము లైన పరిశోధనలు చేయాలి. దీనికే మూడు అవస్థలు. జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తి. జాగ్రత్ అనగా యేమిటి? మనము మేలుకొని దృశ్యకల్పితమైన యా జగత్తును చూడటం, వినటం, అను భవించటం, మాట్లాడటం యిలాంటి పంచేంద్రియములతో కూడిన తత్త్వమే యా బాహ్యజగ త్తు. విశ్వతత్వోనికి సూక్ష్మరూపముకనుకనే విశ్వాడు అని మరొకపేరు. ఈ విశ్వాడు యిరువది నాల్గు తత్త్వములతో కూడి వుంటాడు. బిదుకర్మేంద్రియములు, బిదుతన్మాత్రలు, బిదుజ్ఞానేం ద్రియములు, బిదుప్రాణములు యవి యిరపై. మనసు, బుద్ధి, చిత్తము అహంకారము యానాల్ల తింతికరణములు. ఈ అన్నింటితో కూడిన దే బాహ్యజగత్తు. దీనినే విశ్వాడన్నారు. ఇది జాగ్రవ వస్థయొక్క స్వరూపము.

రెండవది స్వప్నావస్థ. ఇది కేవలం కొన్ని యింద్రియములతో మాత్రమే కూడి వుండునుగాని, బాహ్యమైన కర్మేంద్రియములు దీనికే మాత్రము పనికిరావు. తనగుతాను సర్వము సంకల్పించే సుకొని సృష్టింప చేస్తుంది. మనసు, బుద్ధి, చిత్తము, అహంకారము యిన్నింటితో కూడి వుంటుంది. ఇలాంటి పరిస్థితిలో యిది తేజోమయమైన స్వరూపాన్ని ధరిస్తుంది. కనుకనే స్వప్నావస్థకు త్రైజసుడు అనిపేరుపెట్టారు.

ఇంక కౌఠణావస్థ-సుషుప్తి. 'సు' అనగా మంచె. షుప్తి అనగా నిద్ర. మంచె గాఢనిద్ర అని సుషుప్తికి అర్థము. ఈ గాఢ నిద్రయందు కేవలం ప్రజ్ఞమాత్రమే జాగిరివుండు ది. కనుకనే సుషుప్తికి ప్రాజ్ఞాడు అనిపేరుపెట్టారు.

అనగా విశ్వాడు, త్రైజసుడు, ప్రాజ్ఞాడు యీ మూడు కూడను ఆత్మయొక్క భిన్నపేర్లు మాత్రమే. కనుకనే జాగ్రద్ వస్థలో ఆత్మి విశ్వస్వరూపాన్ని ధరించే వుంటుంది. స్వప్నావస్థయందు తేజోమయస్వరూపాన్ని ధరించే వుంటుంది ఆత్మ. గాఢనిద్రలో సుషుప్తి యందు ప్రజ్ఞా స్వరూపాన్ని ధరిస్తుంది. కనుకనే ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ అని అన్నారు.

ఈ ప్రజ్ఞానమనగా యేమిటి? ఈనాడు జ్ఞానము విజ్ఞానము, సుజ్ఞాన ము, యనేక విధములైన జ్ఞానములు మనము తెలుసుకుంటున్నాము. జ్ఞానము, విజ్ఞానము సుజ్ఞానము, అజ్ఞానము, తలంపు, సంకల్పము, తెలివితేటలు యివన్నీ ఆత్మయొక్క భిన్న

జిన్నముద్ర నపేర్లు . మనము కంటి తో చూసి జగత్తని భావిస్తున్నాము . కన్ను డ్వారా అంతరికరణా
 వృత్తితో వుండి యజ్ఞానమైతే రంగులను చూస్తున్నాడో అది యే ప్రజ్ఞానము . శోత్ర మలతో
 ఏయొక్కజ్ఞానమైతే అంతరికరణా వృత్తివల్ల యనక సుశబ్దములు, దుశ్శబ్దములు వినగలుగు
 చున్నాడో అదే ప్రజ్ఞానము . జ్ఞానేంద్రియముల డ్వారా యజ్ఞానము అంతరికరణా వృత్తితో యవిధ
 మైన సుగంధములను, దుర్గంధములను అనుభవించుచున్నాడో అది యే ప్రజ్ఞానము . నాలుక
 డ్వారా అంతరికరణా వృత్తితో యొక్కజ్ఞానము యనకరకములైన రుచులను తెలుసుకొనుచు
 న్నాడో అది యే ప్రజ్ఞానము . ధృష్టికి, శ్రవణమునకు, వాక్కుకు, వాసనకు అన్నింటికి అంతరికరణా
 తీతత్వము నందు డ్వా యొక్క ప్రజ్ఞానము అంతర్భూతమై వుంటున్నాది . కన్నులు కేవలము
 బట్టల వంటివి . బట్ట వున్నంత మాత్రమున మనము వెలుతురును అందుకోగల్గుచున్నామా?
 ఈ బట్టను ప్రకాశింపజేసేది యేమిటి? అదే కరెంటు . అదే విద్యుత్ శక్తి . కొబ్బరికన్నులు కేవలం
 బట్టల వంటివే అని దీనికీ స్వత సిద్ధమైన శక్తులు గాని, స్వప్రకాశవంతము నే శక్తిగాని దీనికీ లేవు .
 దీనిని ధారము కరెంటు . అదే విధముగా చెవులు తొడిసై కరు వంటివి . ఈ స్పీకరు వున్నంత మాత్రా
 నమనము శబ్దమును వినగల్గుచున్నామా? దీనికీ అంతరికరణంబు ధారమైన కరెంటు వుండాలి . ఈ కరెం
 టు లేకపోతే శబ్దాన్ని మనం వినలేము . ఫైక్ లో కరెంటు లేకపోతే నా శబ్దాన్ని స్పీకరులో నీవు యేమా
 త్రం వినలేవు . అదే విధముగా నే డ్వా పంచేంద్రియములన్ని కూడను జడమైనవి . ఈ జడమైన
 యింద్రియములను చైతన్యము యంగా మార్చేదే ఆ యొక్క ప్రజ్ఞానము .

ప్రపంచమంతా పదార్థాల సమ్మిళితము . ఈ అన్నింటి యందు వారసాది;
 తొలములందు వున్నది బోంబ్ కెటి . అదే ఆత్మ తత్వం . అదే ప్రజ్ఞానం . అదే బ్రహ్మ . అట్టినీత్రా
 మైన సత్తమైన, నిరంతరం వుండగల్గిన శక్తి డ్వారానే క్షణ భంగురమైన అనిత్రమైన, అశాశ్వత
 మైన పదార్థములన్ని పనిచేయకల్గుతున్నాయి . పరమాత్మునికే పరు అస్థి భాతి ప్రీయం అని .
 అనగా సోచిత ఆనందం . సో అనగా *being* నిరంతరము వుండేది . చో అనగా సర్వజ్ఞత్వా
 నిరూపించేది . నిరంతరము ఆనందంగా వుండేదే డ్వా ఆత్మ తత్వం . డ్వా మాధుకూడను
 మారనివి . ఇలాంటి మాధు తత్వమునకు రూపము, నామము మనము చేరుస్తున్నాము . ఈ రూప
 నామముల నిరంతరము మార్పు చెందునవి . అస్థి భాతి ప్రీయం అనగా సోచిత ఆనందములకు
 రూపనామములు చేరిస్తే పంచకములవుతున్నాయి . ఈ పంచకమునే ప్రపంచము అని పేరు
 పెట్టారు . అనగా $Matter + Being = GOD$ అన్నారు . కనుక నిరంతరం వుండే తత్వము సర్వ
 పదార్థములందు కూడా వుంటున్నది . నేకు తెలియకపోవచ్చును . నీవు చూడలేకపోవచ్చును .
 నీవు చూడకపోయినప్పటికీని అందులో ఆశాశ్వత తత్వమేనాది బోంబ్ వున్నది . కనుక మన యిం
 ద్రియముల కన్నాంటికి పెనుకళా గమలో చైతన్యమనేది వుండి పనిచేయుచూ వుంటుంది .
 ఆ ప్రజ్ఞాన తత్వమే లేకపోయిన మానవుడు జడమయ్యుడు . కనుక మానవత్వమనేది దైవత్వము

యమును అంకితము చేస్తున్నాము. తననుజూను తెలుగుకోకుండా వుండినంతకాలము మోసవుని కిడుకము తప్పదు.

విమతి మనకు బంధన. విబంధన మనను యావంయ లోకింపుతూంది మనకు యిట్లువాకిలి బంధమా కాదు. ఆలచి డ్డబ బంధన కాదు. ఆస్తి పాస్తులు బంధన కాదు. ఇష్టాన్ని డ్డబండాలుని ప్రయత్నిస్తే తప్పక డ్డబించవచ్చు. కానీ డ్డబించరానిది ఒకటి వుంది. ఆపే రొగ డ్డబ మలు. ఈ రొగ డ్డబ మలతో మనం కప్పబడినంతకాలము తననుజూను గుర్తించుకోలే డ్డ. తన స్వరూపాన్ని తాను తెలుసుకోనంతకాలము మోసవునకు బంధన తప్పదు. బంధన వుండినం తవరూ బాధలు తప్పవు. ఈ బాధలే కిడుకము. కనుక యీ దుఃఖాన్ని మనం ఎంపాతి. ఆనండానికి స్థాగతం చెప్పాలి. కనుక యీ నాడు మనం గావించవలసినది కేవలం లౌకిక విద్యలతో మన జీవితాన్ని ఆత్మంగా వించుకోరాదు. ఎన్నిచదువులు చదివినా యీ యొక్క ఆత్మితత్వమే గుర్తించుకోలేకపోయిన యీ చదువులన్నీ కేవలం వ్రేళ్లపై నడచువులే.

ఎన్నిచదువులు చదివినా యీ మి ఫలము
తన నొసటి వ్రాత తప్పింప తరము గాదు
చెడ్డ బుద్ధులు తన తల చెరిసిన
బండ బారును బుద్ధులు ఏండ్లారు.

మన జాతను మనం తప్పించుకోవాలి. మంచి ప్రాప్తిని తెప్పించుకోవాలి. ఇదే మనం జేయవలసిన ప్రణాన కర్మవుము. జీవితం చాలా విలువైనది. జీవించతగినది. ఇలాంటి విలువైన పవిత్రమైన యీ జన్మను మనము నిరర్థకము గా వించుకోరాదు. లౌకిక విద్యలతో పాటు ఆధ్యాత్మిక విద్యను కూడా జతచేర్చాలి. అప్పుడే మనకు ఆల్సినందు ప్రాప్తి వుంది. కేవలం లౌకిక విద్యలు, లౌకిక సంపాదన, లౌకిక ఫనమే మనము లక్ష్యము నందుంచుకొనన యివి యే మాత్రం మన పెంబు పడ్యేవి కాదు. పెంబుని పుష్టువులు మన వికావు. మన వస్తువులైతే మన పెంబు యెందుకరావు. పుట్టేసమయంలో యీ తలబట్టినా తను కొనిరాడు. పోయే సమయంలో అడ్రస్ అయినా యిట్టి పోడు. ఇక మన పోట్లవు తారు వీరు. మన వస్తువు తెలు అవుతాయి యివి. మన వికాని వానిని మిత్తపై మనం ప్రాగు అడు తున్నాము. మన దైన విషయం మనం మర్చిపోతున్నాము.

కనుక మన తత్వం ఆత్మితత్వమే. కేవలం శాస్త్ర పరిజ్ఞానము మాత్రమే ప్రణా సమకాదు. ఈనాటి Google Knowledge, కేపు Knowledge, మరునాడు Allergy, కేవలం పుస్తకాన్ని మస్తకాన్ని యేకం చేసుకోవం ప్రణాన లక్ష్యం కాదు. మస్తకం లో వున్న పవిత్ర భావాలను మనము ఆచరణ లో పెట్టాలి. అందు వలననే Education is not only Knowledge but it must be put in action. మనం ప్రయత్న పూర్వకంగా సాధనలోకికింపాలి. మన Knowledge యేమిటి? ఈనాడంతా మీడను గాపు Knowledge వుంటుంది. గొప్ప తెలివితే

టబకల్లిన వాడని మనం విజ్ఞప్తమవుతున్నాము. తెలివితేటలంతే యమని అర్థంచేసుకున్నారు
 మను. ఒక ప్రస్తావనలో వుండే గొలగా మనము చదివే గొలగాను ముఖ్యము అది కంఠస్థం చేసుకు
 టే డి మంచి తెలివితేటలను కుంటున్నాము. ఇవి నిజమైన తెలివితేటలు కాదు. ప్రస్తావనలో వున్న
 దానిని ప్రస్తావనలో చేర్చుకొని మనకు కంఠం వాళ్ళు ద్వారా బయటకు చెప్తున్నాము. కాదు కాదు. చది
 వినదానిలోని అంతర్భాగం, అంతర్భాగం మనం గ్రహించి తద్వారా మన యొక్క జీవితములో దాని
 కనుగుణంగా మనం ప్రవర్తించాలి. మనం భుజించే ఆహారం అంటే ఆ ఆహారం చేసిన అన్నము లోపల దేరి
 చక్కగా జీర్ణం చేసుకొని, ఆ జీర్ణం పబడిన సారము సర్వంగా మలకు చేరినప్పుడే మన దేహము
 పుష్కలం అవుతుంది. అట్లు కనుక మనం భుజించినదంతా వ మనం ద్వారా బయటకు
 పంపిస్తే యింక యీ దేహానికి శక్తి యే విధముగా లభిస్తుంది. కనుక మనం యెవరో చేసిన
 విషయాలంతా కూడా దానిని జ్ఞాపకం పెట్టుకొని దానినే మనం భుజించి, దానినే మనము జీర్ణం
 చేసుకోవాలి. ప్రయత్నము చేస్తాము. ఇవి అల్పవిద్యుల యొక్క లక్షణాలు. వ మనం చేసిన తరువాత
 దానిని తిరిగి భుజించేది కుక్కగాని మనిషి కాదు. కనుక మనం వ్యాధులను నుండి వచ్చిన పవిత్ర
 భావలను ఆచరణలో పెట్టి సమాజానికి అందించటానికి ప్రయత్నించాలి. విద్యార్థులలో
 నిషేధాలను కంఠస్థం చేసుకొని దానినే విద్యగా భావించాలి. ఈ నాటి విద్యార్థులందరూ కంఠ
 సు 99% యిలాంటి పనే చేస్తున్నారు. Textbook తీసుకొని ఆ book లో వున్న విషయాన్ని చక్క
 గా అర్థం చేసుకోవాలి. ప్రయత్నించాలి. మొట్టమొదట అర్థం చేసుకోవాలి. అర్థం చేసుకున్న
 దానిని తిరిగి చదువు అనుభవంలోకి తెచ్చుకోవాలి. అప్పుడే అనుభవం లోపల మన యిష్టం వ
 చ్చిన రీతిగా దానిని మార్పుకోవచ్చును. విషయాన్ని అర్థం చేసుకోవడం వోయినప్పుడు కేవలం
 చదివినట్లు కేవలం, చదివిన పదము, చదివిన వాక్యము మనం కంఠస్థం చేసుకొని దానిని పరీక్షలో
 త్రొక్కుతారు. ఈ నాడు చాలా మంది పిల్లలు Textbooks అంతా కంఠస్థం చేస్తున్నారు. Textbook
 కంఠస్థం చేస్తే ప్రయోజనము లేదు. విషయాన్ని అందులో వున్న అంతర్భాగాన్ని మనము చక్కగా
 అర్థం చేసుకోవాలి. కనుక యిది సరైన చదువు. విద్యార్థి మొట్టమొదట విద్యను అర్థం చేసుకోవాలి.
 ఈ నాడు విద్యార్థి అనిపేరు పెట్టుకొని విషయార్థిగా మారిపోతున్నాడు. విద్యార్థి కాలము నందు విషయా
 లను యే మాత్రం కూడా మన తలలో దేర్చుకొండదు. ఈ విద్య యొక్క ప్రభావమును విశాలమైన భావము
 చేత సుస్థిరమైన తీర్పును మనం తీసుకోవాలి. కనుక విద్య అనగా యేమిటి. కేవలం గ్రంథములు
 చదవటం చదివిన దానిని పరీక్షలో త్రొక్కటం తద్వారా 'Graduate Graduate' తెచ్చుకోవటం
 తిరిగి మరొకరికి చెప్పటానికి ప్రయత్నం చేయటం. ఈ విధమైన గురుశిష్య పరంపరగా పోయే
 విద్య అది ఆచరణ విద్య కానరదు. ఇది కేవలం జీవనోపాధి కై యర్హత చూపుతున్న పుస్తకం.
 మన యొక్క విద్య జీవితానికే వుపయోగపడాలి. మన సమాజములో దానిని పంచాలి. ప్రవహించే
 నదులకు ఆనకట్టలు కట్టి నీరు నిలువ చేస్తున్నారు. నిలువ చేసిన నీటిని కాలవల ద్వారా ప్రవ

హింపజేసి పంటబపండించుకోవాలి. అట్లుకాకుండా కేవలం లైబ్రరీరూమ్ లో బోరువాలో మన్న
జ్ఞాన్ని తలలోపల నింపుకొన్నంతమాత్రాన ప్రయోజనం లేదు. కనుక బోరువాలో మన్న జ్ఞానాన్ని
తలలోపలనింపుకొని, తలలోనిది మనచేతులలోనికి దింపి చేతులవ్యాస మాజ్ఞానికి పంపాలి.
అనేకమందితో నేను గొప్ప విద్యాంసుడినినెనుడాలా తెలివితేటలుగలవాడిని అనివిజ్ఞప్తగుతు
న్నారు. ఇదిచాలా వెజ్జితనము.

ప్రతివాడు హక్కులకోసం పోరాడుతున్నాడు కాని వీనిబాధ్యత యేమిట.

రైట్స్ అండ్ రెస్పాన్సిబిలిటీ లో టాపిక్ లు తిరిగిండా లైబ్రరీ అండ్ రైట్ గా వాఖి. ఈ నాడు రెస్పాన్సి
బిలిటీ వుంటే రైట్ లేదు. హక్కు వుంటే రెస్పాన్సిబిలిటీ లేదు. ఈ రైట్స్ అండ్ రెస్పాన్సిబిలిటీ
రెండించిన మనం సెగిటి వ్, హాజిటివ్ గా చేర్చుకోవాలి. నిజంగా మన బాధ్యతలు మనం సక్రమంగా
నిర్వహిస్తే హక్కులు వాటంతటవే లభిస్తాయి. మన కర్తవ్యాన్ని సక్రమంగా నిర్వర్తించుకొంటే రైట్స్
ఇవాలంటే అవియే నాటికి లభించవు. నికర్తవ్యాన్ని చక్కగా నిర్వర్తించు. అదే నీ యొక్క రైట్స్
వీసరైన అర్హత.

విద్యార్థులారా! మనమేనాడు ముఖ్యంగా తెలుసుకోవలసినది తొలికవిద్యలో
పాటు ఆత్మవిద్య గూడా అత్యవసరమనే సత్యాన్ని గుర్తించాలి. మన ఖుజనకాలమునుండి నిత్యనత్యో
బగా ప్రకాశిస్తున్న ప్రాచీన సాంప్రదాయములను, సంస్కృతిని ఇలాను గుణ్యముగా భద్రము చేసు
కొని దానిని కొపాడుకుంటూ దానినే నిజమైన విద్యగా విశ్వసించాలి. మన సాంప్రదాయాలను, సంస్కృ
తిని మనం వాక్షించుకోవాలి. మన సంస్కృతి యేమిటో, మన సాంప్రదాయం అంటే యేమిటో
యినాటి విద్యార్థులకేమి అర్థంకాదు. మానవత్వానికి మనుటంధరింపజేసేదే మన సంస్కృతి.
సమాజము లో వున్న వికారము త్యాన్ని అభివృద్ధి గావించుకొనేదే మన సంస్కృతి. అనేక తృమలను
యోత్యాన్ని నిరూపింపచేసేదే మన సంస్కృతి. భిన్నాభిన్నములుగా బోలెపోయిన ఇవాళను
యేకంగావించి సమష్టిగా మన సంఘాన్ని అభివృద్ధి గావించటమే మన సంస్కృతి. ఇవే అలాంటి
అన్నియినాడు నిర్మూలమై పోయింది. అన్నియేక్కడ లేదో అక్కడ అన్నింటి ఖైరు
భయెతుంది. ఆ అన్నింటి వల్లనే భారతదేశమంతా ముక్కిలుముక్కిలు అభిన్నాభిన్నమై
పోయింది.

మాటలక్కోటి. సత్యంలక్కోటి. వ్యధయంలక్కోటి. వ్యధయములొండులేవు.
అలామందివ్యధయమునగా గుండెగా భావిస్తున్నారు. వ్యధయమునగా గుండెకొడు. వ్యధయ
దురుతోకొడినదే వ్యధయము. ఆదయనే ప్రేమ. ఆ ప్రేమనే వ్యధయం. కనుక వ్యధయం
విశాలంగా చించుకోమంటే భౌతికమైన Heart కొడు. Heart enlargement అవుతే అదికోగంగా
మారుతుంది. కనుక వ్యధయమునగా ప్రేమ. ఈ ప్రేమను విశాలంగా చించుకోవాలి. నేను నావారనే
గురుచిత భావాలనుండి మనము మనవారు అనేగవ్వున్న మనము చేరుకోవాలి. ఇదే నిజమైన

ఖేదయశాలమ. ఈ వృద్ధయశాలమే లీనిమా నవ్వుడు సంకుచితజీవితాన్ని గడుపుతాడు. ఇలాంటి జీవితమనేది జీవచ్ఛవంగా మారి పోతుంది. Living death. కనుక ప్రేమ తత్వాన్ని పెంచుకోవాలి. దయతో మనమందరినీ చూడాలి. ఒకడేకం, ఒక మానవత్వంగా మనమవిశ్వసించాలి. మానవులందరూ ఒకనాడర భావంపెట్టుకున్నా అది పూర్ణత్వంకొందేదు. సోదరులమధ్య యమో కలహాబకల్ల సులీంకోర్పవరకు వాయి నవారున్నారు. కనుక brothers లోపల కూడాను కొనసాగి భిన్న భేదములు కల్గవచ్చును. కానీ యీనాడు మనం అభివృద్ధి పరచుకోవలసినది వికాశ భావన. అందరియందు, అన్ని జీవులయందు, అన్ని ప్రాణులయందు వున్నది ఆత్మ ఒక్కటే అని వికాశ భావము పెట్టుకున్నప్పుడు యెవరినినీ పుణ్యపాదపెట్టినా నిన్ను నీవు బాధపెట్టుకున్నవాడివోతావు. ఎవరినినీ పుణ్యపాదపెట్టినా నిన్ను నీవు అనందపరచినా నిన్ను నీవు అనందపరచుకున్నవాడివోతావు. కనుక నీవేది చేసినా, ఏ రిచూచినా, ఏడిచెప్పినా, ఏడితలచినా అన్ని నీకు నీవు చేసుకున్న వాడవే అసత్యాన్ని మనం గుర్తించాలి. అదే నిజమైన way of life. అదే game of life.

కనుక దైవత్వం ఒక ఆకారమూ మానకు కనిపిస్తున్నదని మనము భావింపరాదు. నిరకార తత్వం నిర్గుణం నిరంజనం సనాతనం నికేతనం నిత్యకృత్యుల ముక్త నిర్మల స్వరూపిణం. అనితగుణములన్నీ అర్థంకొని పేర్లతో వుంటున్నాయి. అలాంటి అర్థం కాని తత్వాన్ని మనము నిరూపించటానికి వలెకాదు. కనుకనే సత్యమే దైవం. search of truth is search of god. Truth is God. God is because truth is god. కనుక మన సత్యాన్వేషనే దైవాన్వేషణ. ఈ సత్యం మారనిది. కనుక అట్టి సత్యమొకాన్ని మనము అవలంబించాలి. సత్య వాక్యము మనుష్యాంబులకు సత్యజీవితాన్ని మనం గడవాలి. సత్యదేశంగా మార్చాలి. అదే యీనాటి విప్లవార్థల ప్రణాన కర్తవ్యము. విప్లవోహారు విచ్ఛిన్నం, విచ్ఛిన్నంకోపాటు సుజ్ఞానం సుజ్ఞానంకోపాటు ఆత్మజ్ఞానము, ఆత్మజ్ఞానముతో బాటు బ్రహ్మతత్వాన్ని గుర్తించి వర్తించే ఆనందాన్ని అనుభవించాలని నేను ఆశిస్తూ ఆశీర్వాదిస్తూ నా ప్రసంగాన్ని విరమిస్తున్నాను.